

Після кризи: українські аграрії знову інвестують у модернізацію

Кредити на комбайни не дають. Німці пропонують лізинг

Нинішній рік стане переломним для сільського господарства України, прогнозують у Німецькому аграрному центрі. Попит на сучасні технології з Німеччини зростає, а галузь поступово вибирається з кризи.

Що більше господарство, то відчутніший економічний ефект від запровадження будь-якої удосконаленої технології, каже керівник Німецького аграрного центру Гайнрих Шюле. «Якщо у підприємства в обробці двісті тисяч гектарів і завдяки якійсь конкретній раціоналізаторській ідеї вони можуть заощаджувати принаймні один євро на гектар площі, то кожен курс підвищення кваліфікації окупиться десятки разів», - зауважує німецький фахівець. За його словами, великий український бізнес це зрозумів і демонструє дедалі більший інтерес до навчальних програм, які пропонують фахівці з Німеччини.

Перевершено всі очікування

Німецький аграрний центр на Черкащині працює вже четвертий рік. За цей час навчання тут пройшли близько десяти тисяч українських фахівців. Торік курси Німецько агроцентру почали відвідувати і фахівці великих холдингів. «Ми проводимо семінари і практичні заняття для їхніх співробітників. Це дуже великі підприємства – якщо одна компанія направляє до нас своїх вузькопрофільних спеціалістів, скажімо, із цукрових буряків, то всі ледь знаходять місце у нашій великій лекційній залі», - розповідає Шюле. За його словами, нещодавно центр, зокрема, досягнув домовленості з агрохолдингом «Кернел» про спільну розробку комплексних програм для співробітників цього підприємства.

Аграрний центр у селі Поташ працює вже четвертий рік

Навчальний центр вже перевершив всі очікування Берліна. Планувалося, що на рік семінари відвідуватимуть близько семиста українських фахівців. «Але вже у перший рік у нас було вдвічі більше людей. Цього року ми очікуємо близько чотирьох тисяч слухачів», - розповідає Гайнрих Шюле. Центральна подія для центру – щорічний День поля, який проходить у липні. Близько тисячі гостей відвідують ярмарок, на якому свої найновіші розробки демонструють півтора десятки німецьких виробників сільськогосподарської техніки, добрив або засобів для захисту рослин. «На день поля тут яблуку нема де впасти», - каже керівник центру.

«Аби мати перспективу, потрібні три тисячі гектарів»

За рік навчальний центр приймає до чотирьох тисяч слухачів

На найбільш продуктивних землях Центральної України відчувається загострення конкуренції в агропромисловому секторі. Гайнрих Шюле прогнозує, що малі фермерські господарства поступово зникатимуть – їм просто не вистачатиме інвестиційних ресурсів для досягнення достатніх показників ефективності. «Перспективи більшості господарств, в розпорядженні яких 50, 80 або 100 гектарів, які обробляються старими машинами, успадкованими від колгоспів, туманні. Виживуть лише ті, хто знайде свою нішу на ринку, вирощуючи капусту, картоплю або салат», - пояснює експерт.

Тим, хто вирощує пшеницю або кукурудзу, потрібно обробляти хоча би три тисячі гектарів, аби мати перспективу, вважає Шюле. Саме на такий «середній клас» й орієнтується німецький аграрний центр у першу чергу. «У найбільш депресивних господарств немає коштів на будь-яку модернізацію. Вони працюють зі старою радянською технікою і про підвищення ефективності тут говорити важко. Ми працюємо з тими, хто принаймні робить перші кроки у модернізації – приміром, роздобув десь хоча би німецьку техніку, що була у вжитку». Німецькі фахівці консультують підприємства, як оптимально застосовувати іноземну техніку.

Першим ділом комбайн!

Модернізувати виробництво зазвичай починають з придбання сучасного комбайну – це найшвидше приносить економічний результат. «Потім купують іноземну техніку з розпилення засобів захисту рослин. На третьому етапі починається застосування сучасної посівної техніки – що точніше висаджується насіння, то краще ростуть рослини», - пояснює керівник німецького аграрного центру. Трактори і техніка для обробки землі купуються в останню чергу. «Тягнути розприскувач можна і трактором «Кіровоць», якщо немає грошей. Все одразу зробити неможливо», - каже Шюле. Модернізація у тваринництві потребує значно більших інвестицій, тому попит на німецькі технології у цій сфері поки дещо нижчий.

Гайнрих Шюле: наша цільова група - підприємства середньої ланки

Технічна модернізація – це лише частина процесу оптимізації, каже німецький експерт. Адже сучасна техніка, за своїми базовими характеристиками, вже наблизилася до межі поступу. «Коли я вчився в університеті, ми працювали з комбайнами з робочою площиною 2,5 метри завширшки. Нині у нас на подвір'ї аграрного центру стоїть комбайн завширшки у дев'ять метрів. Теоретично можна побудувати і 12-метровий комбайн для підприємств, які обробляють гігантські площі. Але більше зробити просто неможливо», - розмірковує експерт. За його словами, головна мета підприємств, які перейшли в на повний сучасний технологічний цикл, – досконало узгодити між собою всі процеси. Це дозволить звести втрати до мінімуму.

Дороге задоволення

Без підвищення кваліфікації персоналу купувати нову техніку немає сенсу

Новий німецький комбайн коштує в Україні близько півтора мільйони доларів. Купувати сучасний комбайн немає сенсу, якщо підприємство не має у своєму розпорядженні хоча би тисячу гектарів. До речі, у Німеччині таких підприємств одиниці. Тому більшість фермерів бере комбайни «на прокат». А виживають малі підприємства лише завдяки чималим субсидіям від ЄС. Тому зрозуміло, що модернізація сільського господарства в українських масштабах – величезний шанс для німецьких виробників техніки. У роки економічної кризи продати сучасні комбайни було майже неможливо, але починаючи з цього року ситуація відчутно почала

виправлятися. Взяти в українському банку валютний кредит на купівлю сільськогосподарської техніки практично неможливо. Тому німецькі компанії працюють за лізинговими програмами.

Комбайни українського виробництва значно дешевші за німецькі. Але Гайнрих Шюле впевнений, що технологічне відставання від німців українцям у цій сфері надолужити не вдасться – втрачено забагато часу. Єдина можливість зробити німецьку техніку більш доступною – організувати виробництво в Україні. Таким шляхом пішли росіяни. Зокрема, такі провідні виробники як Claas прийшли в Росію після того, як там запрацювала комплексна програма кредитної підтримки фермерів. З одного боку, Росія ускладнила імпорт техніки. Але водночас уряд дає фермерам відносно дешеві кредити на купівлю комбайнів, які збираються у Росії. Такі умови влаштовують як аграріїв, так і іноземних інвесторів.

Переломний рік для галузі

Попри всі труднощі в Україні, Конрад Шюле висловлює дуже оптимістичний прогноз. На його переконання, нинішній рік стане переломним для сільського господарства після кризи. Цьому сприятиме скасування експортних квот, а також – для найбільших підприємств - приплив капіталу внаслідок очікуваного скасування мораторію на продаж землі. То ж поступово з'являються всі передумови, аби Україна реалізувала свій аграрний потенціал. «Очевидно, Україна мала би бути експортером номер один у світі – по всім видам сільськогосподарської продукції. Поки вона серед лідерів лише по пшениці, кукурудзі і рапсу. Я переконаний, що за 10-15 років ситуація буде зовсім іншою», - прогнозує Шюле.

Докласти своїх зусиль до цього планує і Німецький аграрний центр. Найближчі кілька років він працюватиме за підтримки німецького уряду. Потім, як очікується, центр працюватиме самостійно – за рахунок прибутків від навчальних програм та спонсорської підтримки німецьких виробників сільськогосподарської техніки.

Автор: Євген Тейзе

Редактор: Леся Юрченко